

literaris, a la relació amb d'altres escriptors coetanis. Uns punts bàsics per acabar d'entendre l'evolució estilística de l'autora al llarg de la dècada dels trenta. Aquesta és, sens dubte, una de les aportacions més destacades de la investigació de Neus Real, a més de fer un inventari exhaustiu de totes les publicacions literàries i periodístiques de l'escriptora. D'aquesta manera, gràcies a aquest treball, el lector pot obtenir una visió força completa de la completa producció escrita de Rodoreda durant els anys trenta, com també de la situació contextual en què es va realitzar. Una anàlisi completa que supera, sense cap dubte, els treballs anteriorment publicats sobre aquesta matèria. Un excel·lent punt i seguit en les investigacions sobre l'obra de Mercè Rodoreda.

CARLES CORTÉS
Universitat d'Alacant

Pere Rosselló Bover, *La narrativa i la prosa a Mallorca a l'inici del segle XX*, Palma de Mallorca-Barcelona 2006, Universitat de les Illes Balears/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 319 p.

L'estudi, per part de Pere Rosselló, de la narrativa i de la prosa a Mallorca en el període que va des de finals del segle XIX fins als anys trenta del segle XX es remunta més de vint anys enrere, quan la redacció de la seua tesi doctoral, dedicada a Salvador Galmés i Sanxo, el va portar a endinsar-se en el marc dins el qual calia situar el seu principal objecte d'estudi. La prosa mallorquina de l'època apareixia en aquells moments com una realitat més aviat pobra i d'escàs interès, gairebé inexistent, sobretot comparada amb la importància de l'aportació poètica coetània. Els treballs de Pere Rosselló han contribuït de manera decisiva a matisar aquesta visió fins a canviar-la en profunditat en determinats aspectes, omplint els buits del desconeixement amb informació i anàlisis rigoroses. Com ell mateix assenyala, el principal objectiu del conjunt de treballs ara aplegat en volum és «desmuntar un dels tòpics més fressats sobre la literatura catalana a Mallorca durant els inicis del segle XX, segons el qual fins a l'aparició de Llorenç Villalonga no hi va haver novel·la a la nostra illa» perquè, si bé és cert que el gènere no es va consolidar fins els anys setanta, «els assaigs de creació d'una narrativa catalana a Mallorca es produeixen ja molt poc després de la Renaixença» (p. 7). Des dels anys vuitanta, doncs, Rosselló ha dedicat una atenció constant a l'estudi

dels narradors i prosistes mallorquins del període i ara recull una part d'aquest treballs en forma de llibre. La recopilació en volum, a més de l'avantatge de reunir treballs dispersos i alguns d'ells de difícil consulta, permet fer una lectura global del tema, de manera que el sentit de les informacions parcials es multiplica i s'intensifica en posarse de costat unes amb les altres. Certament, l'objectiu perseguit per l'autor de demostrar l'existència i la importància dels gèneres en prosa a la Mallorca del període podia haver escapat a l'atenció d'una lectura poc atenta o parcial dels estudis publicats de forma aïllada, però esdevé incontestable quan es contempla a través de la maniobra explicativa en què es converteix el llibre que ara comentem. A més, l'aplec dels materials en volum ha estat aprofitat per a revisar-los, quan l'autor ho ha considerat convenient, o per a fer-ne una nova versió amb la fusió d'articles i textos diversos precedents, com ocorre amb els capítols dedicats a Miquel dels Sants Oliver, narrador, i a Salvador Galmés.

El llibre s'estructura en tres parts: la primera, «La narrativa, entre el ruralisme i l'Escola Mallorquina», amb dos capítols de caràcter panoràmic; la segona, «Narradors i novel·listes», amb cinc capítols dedicats als autors més significatius de la narrativa mallorquina de l'època estudiada: Antoni M. Alcover, Miquel dels Sants Oliver, Coloma Rosselló, Joan Rosselló de Son Forteza i Salvador Galmés; i la tercera, «Quatre assagistes», amb els capítols centrats en l'aportació al gènere de Miquel dels Sants Oliver, Gabriel Alomar, Josep Sureda Blanes i Joaquim Verdager.

Els dos capítols inicials, de caràcter introductor i general són fonamentals per a dotar de cohesió el conjunt del llibre. El primer, «La narrativa rural a Mallorca al començament del segle XX», fa un repàs de l'evolució de la narrativa mallorquina al llarg de les tres primeres dècades del segle XX per a analitzar-ne la repercussió de les dues grans tendències artístiques amb què la historiografia catalana caracteritza el període: modernisme i noucentisme. El segon, «L'Escola Mallorquina i la prosa literària», analitza la producció posterior al modernisme, amb una atenció preferent a aquella que participa de l'ideari de l'Escola Mallorquina, és a dir, la que respon a les característiques estètiques del noucentisme. Contra una idea molt estesa, Rosselló defensa la conveniència d'adoptar un concepte d'Escola Mallorquina que va més enllà de la poesia, centrat en l'objectiu de redreçament continuador de la Renaixença, de manera que els prosistes que en comparteixen l'ideari se n'han de considerar membres de ple dret.

La visió general que ens ofereixen aquests dos primers capítols dibuixa les particularitats que presenta la narrativa mallorquina dins el conjunt de la literatura

catalana, d'entre les quals destaquen el domini del ruralisme, fins i tot en l'etapa d'influència noucentista, a causa de les característiques pròpies de la societat illenca, i la pervivència del costumisme.

El bloc central del llibre, els cinc capítols dedicats als narradors, complementa la part introductòria i general amb l'estudi en profunditat de les figures més destacades de la narrativa del període. Els capítols corresponents a Miquel dels Sants Oliver i a Salvador Galmés ens presenten, en versió sintètica, un estudi de caràcter global i d'enorme interès de la producció narrativa dels autors respectius. El fet que Pere Rosselló siga especialista en ambdós escriptors, als quals ha consagrat un bon grapat de treballs de rellevància indiscutible, li permet reduir a l'essencial, en una trentena de pàgines en cada cas, el recorregut descriptiu i analític per l'obra dels autors.

En el cas d'Antoni M. Alcover, la intenció principal de l'estudi és la reivindicativa: reparar l'oblit habitual de la seua faceta d'escriptor, sepultada per la monumentalitat de l'obra filològica. A més de les *Contarelles* i dels vint-i-quatre toms de rondalles, mossèn Alcover és autor d'una novel·la, *N'Arnau*, ben original dins la tradició costumista en què s'insereix i que, segons l'anàlisi de Pere Rosselló, encetava un camí per a la novel·la mallorquina que, per desgràcia, no va tenir continuadors.

També el capítol de Joan Rosselló de Son Forteza se centra preferentment en una de les obres de l'autor, en aquest cas, l'aplec *Tardanies*, per a reconstruir la caracterització estètica i socioliterària del seu autor.

Per últim, la recuperació de Coloma Rosselló, una figura menor dins les lletres mallorquines, obeeix a la necessitat de l'historiador de la literatura de fixar totes les dades del passat que ajuden a entendre l'evolució literària general i l'impacte i assimilació dels corrents estètics.

La part final del llibre aporta quatre estudis monogràfics sobre alguns dels escriptors més rellevants del gènere assagístic. Els dedicats a Miquel del Sants Oliver i Gabriel Alomar deuen l'acotació de la matèria d'estudi a l'objectiu de la seua publicació original: el primer, encapçalar el volum I, de les *Hojas del sábado. De Mallorca*, i el segon, el volum de les *Obres Completes* de l'autor que aplega els articles inicials. En ambdós casos, però, l'abast del treball ultrapassa el pretext immediat i ens ofereix un estudi en profunditat, complet i argumentat de l'activitat periodística de Miquel dels Sants Oliver en la seua etapa barcelonina, els darrers quinze anys de la seua vida, i de l'etapa de formació, dels dels anys d'estudiants fins a la fita emblemàtica d'*El futurisme*, de Gabriel Alomar. Igualment, el capítol sobre Joaquim Verdaguer va molt

més enllà de *La vida humorística* anunciada pel títol, per a oferir-nos un retrat biogràfic, psicològic, ideològic i estètic que recupera una figura tan insòlita com oblidada de la cultura mallorquina. L'estudi dedicat a Josep Sureda, per últim, posa l'èmfasi en les qualitats de la prosa assagística d'un autor que ha rebut menor atenció crítica de la que mereix la seua obra.

No hi ha cap capítol a l'obra que ressenyem que hom puga qualificar d'accessori o secundari; els treballs posteriors sobre els temes estudiats hauran de tenir ben presents les aportacions de Pere Rosselló per les dades descobertes o per l'exactitud de les anàlisis.

En definitiva, el llibre de Pere Rosselló es caracteritza per una erudició que, ben lluny de resultar ornamental, serveix per a reunir les dades necessàries per a reconstruir i explicar trajectòries, evolucions i processos, per uns mètodes d'anàlisi rigorosos i adequats a l'objecte d'estudi i per una exposició clara, ben estructurada, amb un estil tan senzill com elegant.

CARME GREGORI SOLDEVILA
Universitat de València

Brauli Montoya Abat, *Història de la llengua catalana en un territori de frontera: Petrer (Vinalopó Mitjà)*, Universitat d'Alacant / Departament de Filologia Catalana / Centre d'Estudis Locals del Vinalopó / Ajuntament de Petrer, Alacant / Petrer, 2006, 130 pp.

En aquest llibre el professor Brauli Montoya, catedràtic de Filologia Catalana a la Universitat d'Alacant, fa un estudi aprofundit de la història de la llengua catalana en un territori de frontera lingüística, com és el cas de Petrer. La recerca de Brauli Montoya, de fet, és extrapolable a altres situacions semblants en el conjunt del domini lingüístic català, i pot servir de model perquè en altres poblacions es duguen a terme investigacions semblants.

L'estudi de Montoya és una síntesi modèlica de diferents metodologies lingüístiques, i del rendiment conjunt que poden donar per conèixer amb detall la història d'una comunitat lingüística. És sabut que la història de la llengua és una disciplina mixta, que comprén un enfocament extern o social, l'anomenada història